

Inserati se sprejemajo in velja
ristopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
16 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Narodno prejemno opravništvo
administracija in ekspedicijska
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna
števil. 190.

Izhaja po trikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Volitve

za deželni zbor v kmečkih občinah so se 7. t. m. splošno bolje obnesle, kakor smo pričakovali. Razun g. Dollhova v Kočevji izvoljeni so od narodnega volilnega odbora priporočani kandidati skoraj povsod še s sijajnejšo večino kakor pred 6 leti, gospodje dr. Bleiweis, Robič, Detelja in Lavrenčič celo enoglasno. Nasprotniki si v mnogih okrajih še niso upali postaviti nobenih kandidatov, v drugih pa so jih ljudem le na skrivnem priporočali, ne da bi bili objavili njihova imena izvzemši za mesto ljubljansko. Toda vjeli so tako malo glasov, da si bodo to menda zapomnili in tudi v teh okrajih kandidiranje za vselej opustili. Okrajni glavar v Črnomlju, g. Mahkot, ki je sicer jako čisljan in spoštovan mož, dobil je le 7 glasov, narodni kandidat g. Navratil pa 56. Pošteni Belikranjci so sprevideli, da okrajni glavarji za deželne poslance ne veljajo in niso šli na limanice kakor sosedni Kočevjarji. Okrajni glavar Dralka v Radolici vjel je le 14 glasov, dasi je obrtnijsko društvo na vso moč zanj agitiralo in je tudi sam še zvečer pred volitvijo vrie Bohinjce skušal pregovoriti, da bi njega volili za poslanca. Pa tudi Gorenjci izvzemši nekaj omahljivih Dolincev ostali so zvesti sinovi matere Slave in s 35 glasovi izvolili rojaka svojega, dr. Poklukarja, ki zadeve gorenjske iz lastne skušnje dobro pozna in se bode tudi najgorečnejše zanje potegnil.

Najsijajnejši je pa gotovo zmaga v Trebnjem. Vkljub strašanskej agitaciji g. Vestencka in tovaršev njegovih propali so nemčurski kandidati tako silno, da si bodo to zapomnili

za vselej. Med tem, ko je bilo zadnjič prišlo k volitvi le 131 volilcev in so narodni kandidati dobili 106 in 103 glasove, prišlo jih je letos 149, in so bili narodni kandidati izvoljeni s 122 in 119 glasovi, nasprotniki pa so dobili komaj 27 in 23 glasov. Disciplina med narodnimi volilci je bila tako stroga, da se ni eden ni izneveril, pač pa so še na volišči pridobili tri može, ki so grofu Barbotu in g. Koblerju dali svoje glasove. Ni se manjkalo tudi smešnih dogodkov. Ko so imeli narodni kandidati že okoli 100 glasov, pride neki radeški volilec nasprotne stranke z listkom, na katerem so bila zapisana imena nemčurskih kandidatov rekši: Jaz volim te-le tri. Načelnik volilne komisije g. Svetec, mu odgovori, da to ne gre in da jih mora vse imenovati. Pa mož se izgovarja, da ne zna brati. Na to stopi neki tovarš k njemu in se ponudi komisiji, da bi mu on imena z listka bral. Smehljaje mu načelnik komisije odgovori, da to ne velja, pač pa nima nič zoper to, če moža seboj iz sobe pelje in mu zunaj v glavo v tepe imena kandidatov. To se je res tudi zgodilo, vendar je bil mož vrnivši se v volilno sobo eno ime zopet pozabil in namesto njega imenoval neko drugo ime, o katerem se pa ne ve, živi li kje kak človek s tem imenom ali ne. Za njim pride na vrsto drug nemčurski volilec, ki pravi da voli ravno tiste kakor njegov prednik, kar seveda ni veljalo, tega pa načelnik komisije vendar ni mogel dovoliti, da bi bili vsakega volilca peljali iz sobe in mu še le tam v glavo vbijali imena kandidatov. Ko so se volilci litjski in šmartenski z izvoljenima poslancema Koblerjem in Potočnikom proti večeru vrnili

iz Trebnja domu, bili so od ljudstva, ki je bilo izid volitve po telegrafu že izvedilo, z veliko slovesnostjo sprejeti, hiše so bile okinčane z narodnimi zastavami, možje so jim tudi z zastavami hiteli naproti in možnarji so pokali od Šmartna do Litije tako silno, da se je zrak stresal v strašanski srd zgrizenih nemčurjev po kopitu litjskega zdravnika Eržena. Naj deželni zbor kranjski zopet respusté, rekli so možje, volili bomo še sijajnejši in složnejši. Tak tedaj je vspeh prizadevanja Vestenckovega.

Samo v Kočevji je poleg narodnega kandidata Pakiža z enim samim glasom zmagal okrajni glavar Dollhof. Volilcev je bilo prišlo 89. Od teh je dobil Pakiž 46, Dollhof 45, Rudež 44 in Braune 43 glasov. Izvolitev g. Pakiža priča, da bi bila tudi tam lahko zmagala oba narodna kandidata, če bi bila med slovenskimi volilci vladala tista stroga sloga in disciplina, kakor med Kočevjarji. Ko bi bil le en sam volilec svoj glas dal g. Rudežu namesto Dollhofu, bi bil izid ravno nasproten. Ker je med 91 volilci le 39 rojenih Kočevjarjev, in sta bila le dva volilca izostala, moralo je več slovenskih volilcev potegniti s Kočevjarji, kar je tem bolj sramotno, ker se nasprotno Kočevjarji nikdar ne dajo pregovoriti, da bi glasovali s svojimi slovenskimi tovarši, in bi pri vsaki volitvi ostali v manjšini, če bi jih slovenski volilci posnemali v slogi in neomahljivosti. Čem častnejši je ta stroga disciplina peščice Kočevjarjev, tem sramotnejši je omahljivost tistih slovenskih mož, ki svojega naroda ne ljubijo tako, kakor Kočevjarji svoje ljudi, in z odpadništvom svojim

Spomin na starodavne čase.

Star vojščak se pomladi, kadar se spominja in pripoveduje svojim mladim naslednikom stare dogodbe in junaška dela, ki jih je doživel. Da se ljudem drugih stanov, tedaj mnogokrat tudi meni tako godi, kaj hočemo — marsikdo v času pokoja le od starih spominov živi! Ker me sedanjí čas nehoté za deset let mlajšega dela, naj povem naslednikom odlomek dogodkov iz svojega življenja.

V tistem času, ko je v Avstriji vladal planet imenovan „Bürger-Ministerium“, je bil po naključji deželni zbor razpuščen ter razpisane so bile nove volitve. Pisatelj vrstic je bil izmed drugih za desetnika izvoljen in napovedan dan, hajdi „nach Treffen inó Treffen“ rečem tovaršu, ko ravno iz hiše stopiva. Vse je bilo napeto in polno pričakovanja reči, ki so imele priti. Na poti pustiva s prijateljem marsikteri voz z vojščaki (volilci) za nama, marsikteri je tudi naju došel ter prehitel zaradi neznanega navdušenja, od česa ni čitateljem nič mar. Stranki ste bili že takrat dve (pozneje žalibog celó tri) in na Mokronožki cesti bilo je mnogo sumljivega ljudstva, da je g

tovarš opomnil: „Glej, kako so čudni!“ Zavrnem mu: „Lauter polizeiwidrige Gesichter.“ Ko na bojišče dospemo ter se v vrsto vstopimo, je že rudeč možičelj ves navdušen (se ve da še od sinoči) ljudstvu oznanoval: „t ne volite“. Nek mnogo imenovan siv starček se ni sramoval očitno lagati: „Cesar so rekli, da s prejšnjimi poslanci ne morejo vladati ter zapovedujejo druge voliti“. Na naš opomiz, da to ni res, se je odgovarjalo z zmerjanjem in zasmehovanjem. Kdo bode vse ponavljal z besedo povemo: Nič ni bilo svetega ter spoštovanja vrednega niti stan, niti resnice sv. vere. Kdo se bode čudil, če je pri marsikterih kri zavrela, da so že kamnje pobirali. . . . Če bi ne bili desetniki (duhovni) ljudstva pomirili, preden je žandarmerijski vodja s svojimi prišel, Bog zna, kaka nesreča bi se bila zgodila, ker je silno nevarno, če se strune prehudo napenjajo. Na prašanje nekoga: To je vendar preveč, kaj je storiti? odgovorim: Pustimo vsakemu svoje; ti (nasprotniki) naj govorijo ter prazno slamo mlatijo, mi bomo pa volili. Dobro, dobro jih več volilcev h krati vsklikne, se obrnemo ter koračimo proti grajščini, volilnemu kraju. Za nami se pomi-

kajo drugi. Tako je bil prvi napad odbit. O napovedani uri začnemo voliti odbornike za volitev, in sicer naj pred cesarski komisar, voditelj volitve, ki voli tri nemškutarje. Volilci so imeli štiri voliti ter volijo tri prav v redu. Pri četrtem zavpije nasprotnikov kakih dvajset: N. N.! Vradniški sluga 'ga brž pod pazduho prime ter v sobo kot angelj varh spremi; drugi te časti niso imeli. Je bil li sluga tako postrežljiv, bo menda vedna skrivnost ostala. Da je druga dvakrat in več močnejša stranka glasno protestirala, se tako vé. Nastal je precej velik nepokoj, da voditelj volitve plašno poprašuje: Kaj pa je? Prigovarjaje, da je vse enako itd. smo odjenjali, česar smo se pa pozneje skoraj kesali, ker ta prva zguba je imela slabe posledke. Volitev se prične. Naj pred voli nasprotna stranka in mi smo zraven le tú pa tam kak glas vjeli. Ko bi bili videli, kako so se jim obrazi svetili, ko so njih izvoljenci imeli po 40 do 50 glasov, naši pa komaj kakih 10—12! Al burja je potihnila in topel veter začne pihljati ter močnejši in močnejši prihaja. Pa naj povem še, kar je bilo vmes.

Zadreg je bilo na cente. Vsak volilec je

Kočvarjem pripomorejo k zmagi. Če bi bila tam kje na Nemškem ali v kateri koli deželi slovenska kolonija, kakoršna je kočevska na Kranjskem, bi gotovo nemški deželani ne poteguli s peščico Slovencev, ampak bi volili po volji naroda svojega. Ali naj se tedaj le nam Slovence očita, da smo breznačajni? Sicer pa se nam poroča, da se je zoper volitev kočevsko vložil protest, ker ima kočevski okraj 11 volilnih mož več, kakor bi jih po paragrafi 14 in 29 deželnega volilnega reda smel imeti.

Volitve so se povsod vršile mirno in v najlepšem redu po dosedanji navadi. Samo v Radolici je novi okrajni glavar, ki je menda prvič vodil volitve za deželni zbor, vkrenil nekaj novega v postavi ne vtemeljenega. Volilci namreč med glasovanjem niso bili skupno nazoči, ampak čakali so v posebni sobi ter so bili po vrsti klicani v volilno sobo, kjer je vsak sam za se glasoval ne vedó, koga je volil njegov prednik. Ta način bi bil jako sumljiv, če bi v komisiji ne bil nihče od nasprotne stranke, ki bi oddane glasove kontroliral.

Danes volijo mesta in trgi. Če Bog da in rodoljubje slovensko, si bomo priborili večino poslancev mest in trgov in z njimi večino v deželnem zboru. Naj si meščani v zgled vzamejo naše vrle in poštene kmete in naj se ne dajo slepariti od tujcev in domovini izneverjenih otrok. Danes bomo videli, kdo je naš in kdo ne.

Cerkveno premoženje in država.

V teku stoletij, posebno v srednjem veku nabrala si je cerkev mnogo posestva in premoženja; velike bile so papeževe dežele, bogati samostani, obdarovane cerkve, dobro preskrbljena duhovščina. Ko se je jela širiti nevera, ko so začeli razni krogi črtiti katoliško cerkev, ni čudno, da jih je v oči bodla tudi vnanja mogočnost, cerkve; reformacija je cerkvi mnogo vzela, in kar ji je ona pustila, ugrabila je nevera poznejih časov. V Avstriji posebno je cerkvenemu premoženju škodoval Jožef II., na Nemškem pa doba Napoleona; papeževe države je oropal Viktor Emanuel. Tako se je cerkveno premoženje čedalje bolj manjšalo in skrčilo se je v majhen imetek. Ta mali imetek ni vreden, da bi ga država popolno pograbila,

vsaj je tako po večini v njenih rokah in pod njeno vlado; ker pa liberalizem na vsak način hoče cerkvi škodovati, jel je tajiti cerkveno pravo, pridobivati si premoženja in tako hoče ji v pricipu vzeti tudi mogočnost premoženja in tudi na tem polji vresničiti državno vse-mogočnost. Temu nasproti mi trdimo, da ima cerkev pravico pridobiti si posestva ter jo obračati po svoji volji, da je toraj vsak napad tega premoženja rop in tatvina, potem naj ga napada kdor hoče, če se imenuje tudi — vsemogočna država.

Pravica posestva je ena prvotnih, naravnih pravic človeških. Človek rabi za svoje življenje vnanjih reči; ker ima pa pravico življenja, ima tudi pravico do teh reči in sicer ne samo rabiti jih, ampak tudi jih stalno imeti. Kdor taji pravico posestva, kakor jo taje komunisti, temu ničesar ne moremo dokazovati, ker stoji na vse drugem stališču, kakor mi. Pravice do posestva pa nima samo posamni človek, ampak imajo ga tudi vse družbe, ktere imajo pravico obstanka, če je posestvo pogoj njihovega obstanka, če jim je potrebno v dosego pravnih namenov. Ta pravica je sveta, nedotakljiva pravica in škodovanje te pravice imenujemo goljufijo ali tatvino ali rop po različnem načinu škodovanja.

Kristus je vstanovil cerkev in ji dal tako pravico obstanka, obstanka do konca dni; dal ji je tudi pravico, pridobiti si vseh reči, ktere potrebujejo v dosego svojega namena; dal ji je toraj tudi pravico premoženja, kajti premoženje ji je potrebno. Cerkev je na svetu, ona rabi v dosego svojih namenov svetnih pomočkov; ona potrebuje premoženja za svoje cerkve, bolnišnice, samostane, za duhovščino, za misijone itd. Tako že iz narave in namena cerkvenega sledi, da ima pravico do posestva.

Pa, pravijo liberalci, Kristus je vedno preslavljal uboštvo; on sam ni imel, kamor bi bil glavo položil, da, rekel je celo razpošiljajoč učence, naj nimajo na poti ne palice ne vreče, ne dveh sukenj ne čevljev. Pa te in enake besede ne smejo se razumevati v besednem pomenu; temu nasprotujejo druge besede, da celo Kristus sam imel je denar za svoje in aposteljnove potrebe; on je rekel, da je delavec vreden plačila in sveti Pavel uči, da naj se živi od altara, kdor altaru služi. Razloček je med tem, kar ima cerkev in kar ima posamni; kar je cerkveno, je prav za prav božje;

kar se izda za lepoto božje službe, za cerkvene naprave, daruje se Bogu; posamni duhoven pa za svojo osebo lahko živi ubožno.

Zato je cerkev tudi v vseh časih imela posestvo; začetek najdemo že v oni mošnji, ktero je imel hranjeno Judež Iskarijot; kakor pravi sveti Avguštin, je to temelj cerkvenega premoženja. Po prihodu svetega duha prinašali so verniki aposteljnomo svoje imetje in aposteljni so pozneje skrb prepustili sedmim izvoljenim dijakonom. Pred preganjalci bežala je cerkev v katacombe brez varstva sicer, a ne brez pravic, kajti premožni kristjani zapuščali so pred mučeniško smrtjo svoja posestva cerkvi. Nihče ni tajil pravice cerkvene do posestva, ker to bilo že tako vkoreninjeno v človeštvu, tudi poganskem, da ni nikomur še v glavo padlo, tajiti tako obče veljavno pravo; to bilo je prihranjeno omikannemu devetnajstemu veku. (Konec sledi.)

Z bojišča.

Glavni stan ruske vojne je od 5. t. m. v Sistovu, med Nikopolisom in Ruščukom, kjer je bilo do 6. t. m. že 120.000 vojakov z 250 topovi in 120.000 konjiki prišlo čez Donavo. Glavna moč se bode obrnila proti Balkanu, pri Ruščuku in Nikopolisu pa bode ostalo le toliko vojakov, da ju bodo oblegali. Okoli 80.000 Rusov stoji med Zimnico in Turn-Magurellijem. Novejša poročila se glase:

Iz Petrograda, 7. julija. Vradno se iz Simnice naznanja: Včeraj zasedli so Starodupovi dragonarji Bielo. Danes so pešci tje odšli. Včeraj je bila bitva pri vodi Jantri med kozaki, Antirskimi husarji in Črkesi. Husarski major Siskevič in 1 kozak sta bila raujena, 2 kozaka pa ubita. Pri prehodu čez Donavo palo je 6 častnikov, 289 prostakov, 398 bilo je ranjenih, 38 pa se jih pogreša.

Iz Petrograda, 7. julija. (Vradno.) Višji poveljnik kavkaške armade telegrafuje 6. t. m.: Včeraj dospel je oddelek iz Erivana srečno v okolico Igdirsko, kjer se je preskrbel z živežem in strelivom potem pa odrinila proti Bajazidu, da reši našo posadko, ki se tam hrabro drži, dasi jo oblega 20 turških batalijonov in 10.000 konjikov.

Iz Dubrovnika se naznanja „Pol. Cor.“:

moral povedati ime, zaime, stan in bivanje izvoljenih. Kmetiškim volilcem se je mnogo-krat huda godila. Tri popolno neznana imena z vso priklado, to je za marsikoga preveč, da bi gladko, na pamet vse povedal, zato si je nekteri imena zapisal. Al Bog ne daj, če je začel imena čitati! „Kaj, take malenkosti ne morete iz glave vedeti? Škoda, da ste volilec itd.“, je moral vsak slišati ter milovati svoj slab spomin. Gosp. voditelj so pa svoje tri volilne odbornike tudi iz listka brali. Bog jim daj dobro, saj so že v večnosti! Gorje mu, kdor je „legitimacijski list“ doma pozabil! če ni pred vedel, se mu je pokazalo, kje je tesar vrata naredil. Na kratko opombico, da pri prejšnjih volitvah je zadostovalo, če sta dva moža iz okolice porok bila, da je to res pravi izvoljeni volilec, je moral pisatelj osupnjeno slišati: „Ich lasse mir von Ihnen keine Instruktionen geben — od vas poduka ne sprejemljem.“ Pa v nastavljenosti past so se le sami lovili. Naših je bilo res kakih čvetero, petero brez takih listov, unstranskih pa še kako dvoje ali troje za nameček. Rekel sem pred, da nikdo naših ni smel zapisanih imen čitati, pa kakor v maševanje in kakor najet pride

na vrsto nek grajščak une stranke. G. N. N., prosim, volite, pravi voditelj. Gospod potegne precej velik listek iz žepa ter začne imena brati. Jaz malo potuhnjeno in postransko pogledujem g. voditelja, ki me je brž razumel ter rekel: „Aber Her von B., das könnten Sie wohl auswendig sagen!“ E, je bil odgovor, čemu sem se pa brati učil. „Plaudite amici“, si mislim ter narekovana imena pišem v zapisnik. Da me je sosed pod rebra suval, ali mi na kurja očesa stopal in sem se pri vsem tem malo namuzal, kaj sem hotel — je že taka človeška slabost! Vsa volitev je šla neznano počasno, v uri smo komaj 12—15 volilcev všteli ter jim odlaziti dovolili; volilcev pa je bilo 156, če se ne motim zaradi dolgotosti časa in slabosti spomina!

Naj povem še eno odločivno, ker potem je šla volitev bolj spod rok. Na vrsto namreč pride kmalo od začetka slovensk volilec ter voli prvega poslanca J. J. . . ., drugega J. J. in tretjega mu je zmanjkalo. „No, oče, pravi volilni voditelj, še tretjega nam povejte.“ Gotovo rad, če bi ga bil le vedel! Po kratkem pomisliku vendar pravi: Pa g. Rakovski grof. Jaz hočem brž v zapisnik grofa B. za-

pisati; ali zaradi gromečega: „Stoj“, mi roka otrpne ter čakam povelja. „Povejte, kako je grofu ime, kako se piše.“ „I kaj vcm, saj nobeden drugači ne pravi, kakor Rakovski grof.“ Da, ali to ne zadostuje; lahko ima otroke, brate itd. zato morate ime in pridevek povedati.“ Res da jih ima, reče volilec, ali posestnik Rakovski grajščine vendar nobeden ni. Dobro se je odrezal, si pisatelj teh vrstic misli ter že hoče v svoji gorečnosti pisati grofu B.; al na drugi mogočni „stoj“ zopet pero odstavi. Na njegovo posredovanje, da je vendar tako očitno, koga volilec misli, je mogel zopet čuti: „Ich lasse mir von Ihnen keine Instruktionen geben“ in volilec je bil siljen drugega voliti. Ker na to protestiramo, pravi volilni voditelj: Dobro; tedaj moram volilnemu odboru reči izročiti, da jo konečno reši. Rešil jo je, da gosp. grof B. se ne sme vpisati, ampak volilec je mogel drugega voliti. Tako je naša pohlevna odjenljivost nam prvi slab sad rodila. Pa prišlo je še hujše. Iz ravno tega sodniškega okraja pride volilec nasprotne stranke na vrsto. Voli prvega in drugega prav gladko in za tretjega imenuje: „Pa Federman“. „Benjamin von F.“ pravi lahko

Vojna Suleimanova in Ali-Saibova se je večidel obrnila proti Skadru in Baru in se bode, kakor je viditi, podala deloma v Tesalijo, deloma k Donavi. Strelnice in trdnjave v Hercegovini in Albaniji se bodo preskrbele z živežem, in le majhen oddelek vojne v brambo ostal na meji pod poveljništvom Mehmet Alijevem.

Iz Carigrada, 7. julija. Muktar paša 6. t. m. telegrafično naznanja, da je armada le še 5 ur od Karsa. Pot v Karsi je odprta, ker so se Rusi umaknili za Kars. Glavar Erzerumski naznanja, da so bili Rusi pregnani iz Eutsch Kilisse in Ipeka. Ruska poročila pa odločno oporekajo, da bi bili Turki Ruse pregnali spred Karsa, in potrdijo le to, da so bili Rusi tepeni pri Zevinu. Da so ruska poročila bolj zanesljiva, kakor pa turška, pričajo tudi vojaški pooblaščenca vnanjih držav v taboru, turškem, ki o turških zmagah, ktere nam poročajo iz Carigrada, nič ne vedo, pač pa o zgubljenih bitvah turških.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani, 9. julija.

Državni zbor se je 6. t. m. za nedoločen čas razšel na počitnici. Pred razhodom volili so se še poslanci za delegacije. Izvoljeni so bili za Kranjsko: grof Thurn, namestnik pa pl. Langer; za Štajarsko Walterskirchen in Kellersperg, nam. Hammer-Purgstall; za Koroško: Ritter, nam. Jezernik; za Trst: Koronini, nam. Wittman; za Istro: Vidulič, nam. Polesini.

Ogerka zbornica se je tudi razšla in se zopet snide še le 15. septembra. — Vradni listi madjarski trdijo, da vnanje razmere avstrijsko-ogerske monarhije so jako žalostne in nevarne.

Vnanje države.

Bismarck se je odpeljal v Varzin, se bode pa po nekem poročilu N. fr. Presse sošel z angleškimi ministri na otoku Wight. Ker se ob enem poroča, da se ima grof Beust iz Londona poklicati, bi bilo to znamenje, da siloviti kancelar zopet nekaj na skrivnem kuje, da bi vtrdil svoj vpliv, ki v zadnjem času čedalje bolj gine tudi na Nemškem.

Srbska narodna skupščina neki noče nič slišati o zvezi med Srbijo in Rumunijo,

volilni voditelj. Zdaj pšenica moja cvete, si pisatelj misli in reče: „Tega volilec ni rekel, kaj pa hočemo pisati?“ Voditelj pečenko duha ter smehljaje pravi: „Morate povedati ime in zaime, ter od kod je doma.“ „Doma je iz Hudega (blizo Zatične), je poštar; za ime pa kaj vem, saj ga povsod tako imenujejo.“ Volilec je prav imel ter vedel, koga je volil; zato tudi voditelj pravi: „Saj je reč tako jasna, da ni nobenega dvoma.“ Da, prosim jaz, tako je reč jasna, kakor je bila pri g. grofu B., ter dolg vračam in pravim: „znabiti ima brate, otroke itd. „Pač res, da je v K. strica imel, pa je že vse prodano“, odgovarja volilni voditelj. „Nič ne dé, pravim; danes družega ne moremo zapisati, kakor narekovana imena.“ Med tem najinim besedovanjem pa neki odbornik volilcu miga ter tiho „Benjamin, Benjamin F.“ narekava. Kmetovalcu pa se vé, da je beseda neznaná; dobro, če jo iz sv. pisma vé; da bi bilo pa zdaj komu tako ime? Vendar se malo za ušesmi popraska ter pravi: „Kaj vem, kako mu je ime, menda „Benemajka“. No — lahko si mislite: „Equites, peditesque tollunt cahinum“ — še volilni voditelj se je smejal. Ker pa mi nismo hotli odjenjati in

ker je Rumunska v zadnji vojski nasprotovala Srbom in odbila ponudbo za prijateljsko zvezo. Najbrže bode sprejela nasvete ruske, ki jih ji bode minister Ristić tajni v seji razodel. Knez Milan ostane še nekaj časa v Kragujevcu.

Izvirni dopisi.

Iz Slovegradčkega kraja

8. julija. Podpisani se čutijo zavezane z ozikom na dopis iz Soštanja v 27. številki izdani 5. julija t. l. „Slov. Gospodarja“, očitno izjaviti, da je za g. Schmittovega nasprotnega kandidata v Slovejgrajskem kmečkem volilnem okraju edino le g. **dr. Jožef Šuc**, mestni župnik v Slovegradcu, mogoč.

Jožef Hounik, župan Selski. Mihael Vošner, okrajni zastopnik in podpredsednik. Val. Fischer, ob. p. sv. Martina Peter Vošner, obč. svetovalec. Filip Kristan ob. p. iz občine Legen. Tomaž Rotouneg, obč. svetovalec. Georg Reder, obč. svetovalec. Johan Kastionig, odbornik in svetovalec. Martin Stermšnig, odbornik in svetovalec. Luka Stecničih, odbor. Janez Ovčjak, občinski predstojnik na Verheh.

Iz Šentjerneja, 4. julija 1877. V dopisu iz Šentjerneja sem čital v „Slovenskem Narodu“ od 3. t. m. št. 148, kako dopisnik opisuje volitev volilnih mož v Šentjerneji. Ne bilo bi mi dalo povoda ali priložnosti do odgovora, ako ne bi bili tudi vmes naš zelo spoštovani in čislani vis. čast. gospod župnik Jan. V., kateremu dopisnik krivico dela. —

Koliko so spoštovani gospod župnik že storili za volitve, bi lahko isti možje povedali, ki so stanovitno kot skala, nepremakljivo kot zid in gora volili sedaj in že tudi pri poprejšnjih mnogih volitvah. Naj omenim le to, kako težavno je bilo isti čas ljudi napeljati, da volijo narodnega kandidata g. Irkiča iz Krškega, za državni zbor, kateri je bil od slovenskega odbora „Slovenije“ v Ljubljani nasvetovan. Bili so tisti čas sami gosp. župnik volilen mož; ali še ni bil dopisnik takrat v Šentjerneji, da bi bil to vedel? Takrat je po volitvi volilnih mož obče veljaven možak prav primerno rekel: „Tako pa še nismo bili Šentjernejčanje vrženi“, kajti iz Šentjerneja ni bil nobeden za volilnega moža izvoljen. Volili so stanovitno in ne bojzljivo v Krškem s svojimi možmi gosp. Irkiča, nasproti dvema kandidatoma. Da niso

volilec ne družega voliti, tedaj je moral zopet reč volilni odbor rešiti. In rešil jo je, uganite kako? G. Benjamin F. naj se vpiše. Bes te plentaj, to je bila pa vendar prehuda za-ušnica! pero položim ter odločno rečem: „Gospoda moja, to je vendar preveč: ena in ista reč je kmalo bela, kmalo črna, kje pa je doslednost? Ne tirjamo nobenih predprav, ampak: „Gleiches Recht für beide Theile“ — enake pravice za obe stranki: če se nam tudi to odreka, potem —!“

Kaj se je dalje godilo je manjšega pomena; le toliko dostavljam, da to je bil odločilen primerlje. Od zdaj je šlo gladko naprej, če je tudi kdo rekel: Rakovniški grof, ali Federman, in tako je bila blizo poldneva volitev srečno končana ter so slovenski kandidati sijajno zmagali. Desetniki so vesele volilce domu odpeljali ter tudi od preglasnega veselja odvrčali, da ni nikdo vzroka imel čez to ali uno tožiti. Tako je za obe stranki prav dobro, da so duhovniki zraven. Marsikje bi se brez njih tako mirno ne bilo razšlo, kakor se je do zdaj še vedno.

zmagali, niso bili krivi, oni so vendar edini s s svojimi volilci iz šentjernejske fare volili g. Irkiča. Bili so ljudje že takrat za g. Vilj. Pfeiferja, pa g. župnik, ker ni bil od narodne strani za kandidata priporočan, ga tudi niso volili, ter se zvesto in ne bojzljivo držali gosp. Irkiča.

Sedaj pa, ko so se popolne zmaga za g. Vilj. Pfeiferja državnega poslanca nadjali, kateri je v državnem zboru že mnogokrat pokazal, da se poteguje za kmeta, so bili po prijatelju povabljeni, naj bi šli v toplice šmarješke ž njim ter so se tudi odpeljali, pa ne iz strahu zaradi volitev, ampak zanašaje se popolne zmage od svojih zvestih, vdanih in popolnoma zanesljivih farmanov in volilcev. Volilci so pa tudi sijajno opravičili to zaupanje, ker so g. župnik bili jim pot pokazali že poprej.

Za srečen izid volitev volilnih mož se imamo tedaj v prvi vrsti zahvaliti gosp. župniku, katerim je bilo tudi ponudeno, da jih izvolijo za volilnega moža, pa tega le zato niso hoteli sprejeti, ker so se o zadnji volitvi v Krškem volilci nekteri tako surovo proti duhovnom obnašali; saj se tudi tako nadjajo popolne zmage za g. Vilj. Pfeiferja.

Na druge manje dopisnikove ne bom odgovarjal, ker je očitvidno, da izvirajo ali iz nevednosti ali hudomušnosti.

Eden farman v imenu mnogo drugih, ki visoko čislajo gosp. župnika.

Spod Čavna, 28. junija. („Slovenec“ potreben ali nepotreben? Plesi na deželi popogojzdovanje Krasa mogoče ali nemogoče?) Ni davno, da je prišlo v neki prijazni družbi v razgovor, jeli pač naš list „Slovenec“ Sloveniji potreben ali nepotreben? Da je potreben se razvidi iz tega, ker že peto leto izhaja, sicer bi bil že sam po sebi poginil. Sleherni Slovenec, ki tudi v javnosti — ne samo kot zasebnik med ograjo, — še kaj na staro, slavno vero svojih prededov drži, mora spoznati, da ravno v sedanji liberalni dobi, dobi nenravnosti, verske nemarnosti in mrženja vsega, kar količkaj po veri diši, je tak časnik, ki se zraven politično-državnih in narodnih teženj ozira tudi na versko mišljenje narodovo, silno potreben. In zakaj neki? To je pač naravna reč! Saj obstoji človek iz dveh delov, ne samo in gruče ali telesa, ampak tudi iz duše. Zakaj naj bi se tedaj modri časnik na oboje ne oziral, ne pa le na gručo — telo — ki brez obzira na dušo in verske potrebe le duha mori, ne pa oživlja? In jeli mogoče narodove šege in potrebe brez ozira na njegovo vero in iz te izhajajočo pravost kar zamolčevati, bití po vse nemaren do nje, kakor da bi bil že res ves narod v liberalno-mavtarskem taboru? Kaj navdušuje neprimeroma junaške sive črnogorske sokole, ustajnike in Ruse, akoravno so večinoma razkolniki, v sedanjem ljutem boju proti barbariskim Mohamedovim privrzcem in divjim Azijatom? Morda le slovanska narodnost? Ni-li marveč boj za križ in njegovo omiko proti polomescu in iz Korana se ishajajočemu barbarstvu? Zakaj niso hotli odsihmal Slovanje v Turčiji sprejeti dobrot (!?) Mohamedove krivovere, vsled ktere bi bili drugim Mohamedanom enakopravni in bi potem ne bilo treba niti ustaj niti krvavih vojsk? Zato ker je tim slovanskim še nepokvarjenim sinovom narave neprecenljivo — memo njih narodnosti — dražja vera, ktero sta jih učila slovanska aposteljna Ciril in Metod. Narodnost in mohamedanstvo bi se še dalo sprijazniti, ali po nikakem ne križ in polomesec. Križ, t. j. sv. vera, ki nam je po tem prišla, ne more službovati poltnemu vživanju, ki ga Koran uči;

kajti Križ in Koran sta si nasprotna tečaja; nemogoče je, da bi mogla že vsled tega, kar v sebi obsegata, eden poleg drugega obstati. Črnogorsko géslo: „Za Krst častni, kiem se krsti, za krst častni in slobodu zlatnu“, bodi tudi naše geslo v boju proti novodobnemu, nenravnemu in neliberalnemu liberalizmu in grudomolstvu. Tak časnik, kakor je „Slovenec“, vgaja po vse naravi in varstvu milega nam naroda. Kteremu vernemu „Slovencu“ bi mogel vgaajati list, ki povdarja edino le gručo, — materijo — ktera se človeku tako hitro za ta svet konča? Kar je sol in zabelja za jed, to je po mojem mnenju pri časniku ozir na vero in nravnost. Neslan in neokusen je časnik, kateri nima na tiste nobenega ozira, kakor tudi je brez soli in zabelje sleherni jed neokusna. In kakor ni skažena sol in zabelja za nobeno rabo, razun da se potepta ali preč vrže, ravno tega je vreden tudi časnik, ki vero in nravnost le tedaj imenuje, kadar jo zaničuje. In ali naj ne velja tudi tu: *variatio delectat**, raznovrstnost razvedruje ali razlika me mika? Zarad tega muogaja leta nam ga ohranite na diko vere in blagor naroda!

Okrožnica namestništva Tržaškega in nadškofijstva v Gorici neče še pravega sadu roditi. Ker se vsled nadškofijske naredbe ne smejo ob enem procesije imeti in plesi obhajati, se umika plesoljubna mladež tej naredbi s tim, da uspravlja ples naslednjo nedeljo po procesiji akoravno je bila lanska letina neznanu slaba in mora še zdaj marsiktera uboga družina svoje južine na enkrat na dan skrčevati. Poseben prepir zarad procesije in plesa je bil v Ajdovščini tik Kranjske meje pri Hubelju, (nekdanji rimski rečici „Frigidno“ imenovani) tako, da je prišla ta prepirna zadeva celo v tržaško tetko „Triesterco“ št. 142, 23. junija t. l.*) Nekteri Ajdovci, — ne ravno vsi, — kakor je nekdo prav opazil, se boje, da bi ne prišli ob pravi pomen svojega po „ajdovstvu“ dišečega imena; zarad tega so si raje zbrali celo na dan svojega cerkvenega patrona ples nego procesijo, akoravno so tudi drugi dan ob semnju plesali. Brijarji pa so bili le redko s plesalci, obloženi, znamenje da fantje so imeli brž ko ne zgubo. V neki drugi vasi so se drznili fantje clo proti županovemu nedovoljenju plesati. Nasledek tega je bil, da so bili le dnarno z 10 for. kaznovani. Župani in podžupani so v nekterih krajih premehki in boječi, pogostoma so tudi oni sami krčmarji; zarad tega se tudi ni tako brž nadejati, da bi se zarad dobičkarije ti nravnost pogubljajoči javni plesi odpravili. Večkrat nagovarjajo sami taki krčmarji župani mladost k splesovanju; drugod kjer so godci doma, pa jih isti nagovarjajo zarad zasluzka, kakor biva to v P. Hudič ima povsod svoje pomagace. In kdo navadno na brijarjih na kmetih pleše? Večidel mladenči, katerih stariši nimajo doma niti za-se niti za nje ne soli ne kruha, da bi se z njim oteščali, ako kje kake dnine ne vjamejo. Kjer so pogumni in neodvisni župani dobri kristjani, kateri vedo, kako zleze marsikteri mladeneč za plesno zabavo do denarjev, pač ne bodo šli mladosti na limanice, da bi nasproti svetni oblasti brez žendarmerske pomoči toliko odgovornost zastran zapta (discipline pri plesu) nase prevzemali. Pa taki so redki! —

*) Znano je, da ta jezicljiva tetka vse, kar je katoliško in slovansko, z nemškimi blatom ometuje; zato tudi ni čuda, da v istem podlistku vlega g. administratorja, ki je svojo dolžnost na tanko po cerkveni naredbi in školijski okrožnici spolnil, na hudovoljni način napada. Kdor sam nima poštenja, ga tudi drugim poštenjakom ne privoščiti in ne daje. Pis.

Še to! Veliko se je pisarilo o pogojzdovanju goličav in Krasa, pa ta stvar bo ostala večidel le na papirju in kakor „pobožna želja“. Kajti dokler mora kmet svojo žival na pašo goniti in drva za kurjavo rabiti, da si le za davke dnarja prihrani, ni niti misliti mogoče, da bo pogojzdovanje napredovalo. Ko bi sl. ces. erar podelil za nekoliko let brezplačno izzačavenskega gojzda drva in pašo vsim kraškim in drugim goriškim prebivalcem, dokler bi v tistem času drevje doraščalo, potem bi še šlo, drugače pa je vse dokazovanje in podučevanje o umetnem pogojzdovanju brezvspešno, kajti „kuriti se mora“ je nekdo rekel, posebno pa po zimi in za jedi; brez živine pa kmet še davkov plačevati ne more, posebno pa ne o slabih letinah, kakor je bila posledaja. Da ima kmet živino, to hasni še naj bolj davkarji dokler ubogi kmetič ne more drugače davkov plačati. Ces. gojzdo-gospodarstvo, kakor se sploh govori, je posebno na Goriškem tako, da marsiktero leto vsi ogromni dohodki erarnih gojzdov za premnogobrojno in dokaj plačevano gozdno vradništvo niti ne zadostujejo. Zato se tndi gojzdni dohodki in stroški tako tajno drže. Pač truda vredno bi bilo zvesto zgodovino o teh zadevah spisati, ter jo svetu razglasiti. Pa predmet je prekočljiv in zarad te točke je bil tudi renški tabor 1872. leta prepovedan. Tudi vaš list bi bil o razpravljanji istega predmeta v nevarnosti konfisciran biti, zarad tega prst na usta in psst! —

Domače novice.

V Ljubljani 10. julija.

(Veleč. knez in škof dr. Pogačar) so se v soboto 7. t. m. podali na cerkveno obiskovanje v Loško dekanijo, ki se bode vršilo po redu že unidan naznanjenem; samo obiskovanje v Dražgošah, pri sv. Lenartu in v Javorji bo izostalo.

(Poslavljenje.) Preč. gosp. Luka Jeran, vrednik Zg. Danice, neutrudljivi delavec na polji cerkvenega slovstva slovenskega, čegar zasluge so papež priznali s tim, da so ga bili izbrali si za svojega častnega bramnika monsignora, je bil 26. junija t. l. po vzajemnem posvetovanji sprejet za častnega uda v družbo znanosti in umetnosti, kateri je naslov: „La Pontificia Academia Romana dell' immacolata concezione di Maria Vergine“, in kateri je sedaj v Rimu v 42. letu njenega obstanka predsednik Bald. Capogrossi Guarna, tajnik pa prof. Venanzio Paloni. Namen ji je gojiti in pospeševati lepe vede in umetnije, in častni akademik se vdeležuje vseh časti in predstev, kar jih družbi dovoljuje deželna postava. Kakor mora to priznanje veseliti vsakega katoliškega Slovenca, tako pa nam prihaja le spet na misel rek svetopisemski: *Nemo propheta in patria*.

(Šolsko leto se bode končalo) na gimnaziji in realki v soboto 14. t. m. z zahvalno mašo, na ljudskih šolah pa nekaj dni pozneje. Zrelotni izpiti na realki, katerim predseduje g. Pirker, pričeli so se danes, na gimnaziji pa se prično prihodnji teden.

(Treščilo je) v noči od 7. do 8. t. m. v neko hišo na Šutni pri Žabnici, fare Staro-loške, št. 34, ki je zgorela. Tudi je strela ubila moža in ženo pa dvoje otrok. Še en otrok pa je tudi v nevarnosti, da bi ne umrl.

Razne reči.

— Duhovske spremembe v Krški škofiji: Č. gosp. Jergič Len. je dobil faro Št. Paternian. G. Herbert Ign., župnik v Silberregu, podal se je v pokoj. G. Strojnik Jož.

gre za provizorja v Št. Rupert pri Celovcu. Umrl je 10. jun. g. Kazda Aloj., župnik v Št. Rupertu pri Celovcu. R. I. P.

— V Lavantinski škofiji. Č. g. M. Šket je imenovan za župnika pri sv. Ropertu nad Laškim, in č. g. J. Kukovec za župnika pri sv. Petru pri Radgoni. — Č. g. J. Cajaker pride za provizorja v zgornjo Kungoto. — Druga kaplanija v Rušah ostane začasno izpraznjena.

— Kat. polit. društvo v Mariboru obhaja občen zbor v nedeljo 15. julija ob 6. popoldne v dvorani gostilnice „zur Stadt Wien“. Glavni predmet pogovorov bodo sklepi shoda avstrijskih katoličanov na Dunaju in priprava na bodoče volitve za deželni zbor.

Poslanica.

Ker me je „Sl. Narod“ od 6. t. m. tako prijel, kot da bi bil jaz v dotiki z onim pamfletom, kateri je od 30. junija t. l. iz Postojne datiran, in ki mene in Leopolda Dekleva za poslaniška kandidata Notranjskih kmečkih občin ponuja, moram se tu opravičiti, da nijmam s tistimi, ki so ta škandal provzročili nikake posredne niti neposredne najmanjše zveze. V tem smislu sem se tudi danes pred vsemi dočimnimi volilnimi možmi opravičil.

V Postojni 7. julija 1877.

Josip Zelen, m. p.

Poslanica.

Ko sem se peljal včeraj skozi Litijo, sem čul govoriti o nekem doktorji Erženu, kar mi je vzbudilo misel, da bi bilo za tega človeka, ki se tako rad s svojo močjo ponaša, bolje, da bi bil mesarski „gsel“ postal, kakor da v Litiji poštenim ljudem nosove razbija. Ko bi to človeče ne vleklo denarja od Slovencev, bi ne moglo tako ritati, in ljudi, ki ga redé, tako surovo napadati. Toda dobro za nas; za dober izid volitev bodo prihodajič naši nasprotniki skrbeli, le v vsak volilni okraj par takih cepcev, potem bodo ljudje kmalo vedeli, koliko da so vredni ti gospodje, ki „pavra“ le takrat prijazno ogovarjajo, kadar velja njega za glas pri volitvi ogoljufati.

Vem, da g. Vestenecka včerajšnji dogodek bolj peče, kakor nesrečni izid volitev v Trebnjem. Slišal sem, da je bil dr. Ambrožič neki na komisijskem potu v Litiji, da je ranjenca ogledal! Kakšen ropot je po „Tagbiattu“ kedar se fantje kje malo stepejo in drug drugega mala po glavi kavsne; — v vsaki vrsti najdeš besedo „slovenische notorische Rohheit“ — kaj bo neki zdaj rekel?! Wird man dies todtschweigen wollen? Včasih smo videli, da se take „excedente“ žandarji peljali v ječo, da se jim je malo kri ohladila, Erženu menim, da tega niso storili. Vendar pa upamo in tirjamo, da se bo ta reč oestro kaznovala, — da ne bomo imeli vzroka pritoževati se, da postava glede „rauferjev“ velja le kranjskemu fantu.

Eden v imenu več družih.

Loterijske številke 7. julija.

Na Dunaju: 29, 58, 49, 78, 33.
V Gradcu: 32, 13, 63, 6, 59.

Oznanilo.

Slavnemu občinstvu, posebno pa ženskim krogom, vljudno javljam, da sem odprla svojo novo prodajalnico

pozamentnega, zobčastega in trakarskega blaga

(kakor tudi vse v to stroko spadajoče enake reči), na glavnem trgu, št. 10, nasproti g. Giontini-jeve knjigotržnice.

Priporočevaje se obilnemu nakupovanju znamenjam se najdvorljiveje

(1)

Ana Šinkovec.